

Arheološka podoba Trebnjega

Prispeval Milka Poljanc
Āetrtek, 01. januar 2015

PREDSTAVITEV: Arheološka podoba Trebnjega - Praetorium Latobiorum, avtorica Helena Fornazari

Kliknite za prenos pp predstavitve

Kliknite za ogled predstavitve na youtube

Območje današnje občine Trebnje je bilo naseljeno že v srednjem paleolitiku, o čemer pričajo najstarejši arheološke najdbe v jami Zijalka pri Mačjem Dolu (Marovski zijalki) in najdba paleolitskega orodja, ki je bilo odkrito ob izkopavanjih na Biču. V času bakrene dobe so se ljudje pričeli stalno naseljevati in se ukvarjati s poljedelstvom, na kar kažejo tudi ostanki ene izmed takratnih naselbin z obrambnim zidom, ki so bili odkriti na grebenu Stari grad nad Seli pri Šumberku. Znotraj naselbine so bili najdeni tudi ostanki hiš.

V 8. stoletju pred našim letom je dolino reke Temenice in pot v Mirnsko dolino obvladovala naselbina na Gradiču pri Trebnjem, trebanjski del Suhe krajine, Globodolsko polje in pot v mirnopedolno dolino pa naselbina na vrhu kopastega hriba Makovec pri Zagorici pri Dobrniču. Kasneje je nastala tudi naselbina Cvinger nad Koriti, ki je najverjetneje imela dva vhoda v naselje, obdajala pa so jo številske grobišča.

Okoli leta 300 pr. n. št. se je temeljitejša poselitve premaknilo z dosedanjih halštatskih naselbin na prodne ravnice ob rekah, kar dokazujejo izkopavanja v Zagorici pri Velikem Gabru, proti koncu 2. in v začetku 1. stoletja pr. n. št. pa sta bila Cvinger nad Koriti in Kunkl pod Vrhtrbnjem ponovno naseljena.

Kasneje so Rimljani domačine prisilili, da zapustijo utrjena gradišča in se preselijo v novoustanovljena mesta in manjša naselja v nišinah ob cestah. V tem času je Praetorium Latobiorum (Trebnje) postal ena najpomembnejših postaj na meji med Panonijo in Italijo, kar dokazujejo tudi bogate rimske najdbe: kamniti lev pri trebanjskem gradu, kamniti relief treh poprsij v veči trebanjske cerkve in milni kamen pri Kočakovi hiši.

Po odhodu Rimljanov je sledilo obdobje preseljevanja ljudstev, kasneje pa so z naselitvijo Slovanov nastala nova močna naseljitvena jedra okoli Trebnjega in Dobrniča. Iz tega obdobja izhaja tudi ena izmed razlag za ime mesta Trebnje, saj naj bi novi priseljenci močno iztrebili gozd.

V zgodnjem srednjem veku so nastale številne cerkve in gradovi, Trebnje pa se v pisnih virih prvič omenja leta 1163 kot sedež prapračunije in leta 1351 kot trg. Ker je bilo to območje manj gosto poseljeno, so Ortenburžani v 14. stoletju sem naselili nemške koloniste, na kar danes kažejo nekatera krajevna imena.

Poleg nehumanosti fevdalnih vladarjev, prevelikih dajatev, kuge, požarov, napadov kobilic, slabih letin, poplav in verskih vojn, so v 15. in 16. stoletju prebivalce tega območja pestili tudi turški vpadi. Sistem obveščanja pred njimi z ognjenim telefonom je deloval tudi v naših krajih, saj sta bila Grmada in Šumberk pomembni signalni točki.

Leta 1894 je v naše kraje pripeljal prvi vlak in poudaril pomembno prometno funkcijo Temniške doline, z izgradnjo avtomobilske ceste Ljubljana–Zagreb pa se je pričela razvijati tudi industrija. Še pomembnejšo vlogo so ti kraji odigrali v času 2. svetovne in osamosvojitvene vojne, kar dokazujeta tudi spomenika narodnoosvobodilnim bojem in osamosvojitvenim bojem na Medvedjeku. Z izgradnjo avtoceste Ljubljana–Zagreb pa se je občina Trebnje vključila v osredje gospodarskega, političnega in družbenega dogajanja.

Vir: publikacija Občine Trebnje - Dobrodošli v zeleno-modri pokrajini